

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA
I RURALNOG RAZVOJA

Zagreb, srpanj 2012.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O MINISTARSTVU	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	3
	Financijski izvještaji	3
	Programi financirani u 2011.	9
II.	REVIZIJA ZA 2011.	10
	Ciljevi i područja revizije	10
	Metode i postupci revizije	10
	Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2010.	10
	Nalaz za 2011.	14
III.	MIŠLJENJE	29

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/12-01/7
URBROJ: 613-02-01-12-6

Zagreb, 20. srpnja 2012.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA ZA 2011.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (dalje u tekstu: Ministarstvo) za 2011.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 16. siječnja do 20. srpnja 2012.

I. PODACI O MINISTARSTVU

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Djelokrug Ministarstva je utvrđen odredbama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 199/03, 30/04, 136/04, 22/05, 44/06, 5/08, 27/08 i 77/09). Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove u području poljoprivrede, ribarstva, ruralnog razvoja, gospodarenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, poljoprivredne politike, tržišnih i strukturnih potpora u poljoprivredi, prehrambene i duhanske industrije, te veterinarstva. Propisuje mjere upravljanja i gospodarenja biološkim bogatstvima mora i slatkih voda. Provodi i koordinira mjere ruralnog razvoja, razvitka seoskog prostora, ekološke i održive poljoprivrede, poljoprivrednog zadrugarstva i drugih oblika udruživanja u poljoprivredi i ribarstvu, promicanja autohtonih proizvoda, marketinške pripreme poljoprivredno – prehrambenih proizvoda, te očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja. Nadalje, uređuje pravne odnose na poljoprivrednom zemljištu, provodi mjere poticajne politike u poljoprivredi i ribarstvu, te njihovu prilagodbu mjerilima Svjetske trgovinske organizacije. Uređuje i koordinira sufinanciranje poljoprivrede, ribarstva i prerade poljoprivrednih proizvoda proračunskim sredstvima. Ministarstvo je središnje tijelo državne uprave nadležno za zdravstvenu ispravnost, higijenu i kakvoću hrane, te hrane za životinje i organizaciju službenih kontrola. Provodi mjere radi otkrivanja i sprječavanja pojava zaraznih bolesti životinja i zaštite životinja. Obavlja poslove fitosanitarne i granične veterinarske inspekcije, te inspeksijske poslove u poljoprivredi, ribarstvu i veterinarstvu. Koordinira i usklađuje hrvatsku poljoprivrednu politiku i politiku ruralnog razvoja s odgovarajućim politikama Europske unije (dalje u tekstu: EU), provodi Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i druge sporazume u dijelu koji se odnosi na poljoprivredu, prehranu, ruralni razvoj i ribarstvo. Provodi projekte iz predpristupnih programa EU i drugih oblika međunarodne pomoći. Vodi pregovore iz područja poljoprivrede, ribarstva, sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog nadzora u okviru Svjetske trgovinske organizacije, te u okviru procesa pristupanja Republike Hrvatske EU. Ministarstvo obavlja i druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost posebnim zakonima.

Izvori sredstava za obavljanje djelatnosti Ministarstva su prihodi iz državnog proračuna, prihodi po posebnim propisima, pomoći EU, inozemne darovnice, namjenski primici od inozemnog zaduživanja, vlastiti prihodi i drugi izvori.

Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (Narodne novine 35/08, 118/09 i 3/11), za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva su ustrojene sljedeće upravne organizacije i druge unutarnje ustrojstvene jedinice: Kabinet ministra, Samostalna služba za akreditaciju Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i ovjeravanje i potvrđivanje provedbe programa potpore u ribarstvu, Samostalna služba za unutarnju reviziju, Tajništvo Ministarstva, Uprava za informacijske sustave i logistiku, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije, Uprava poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije, Uprava za poljoprivredno zemljište, Uprava za poljoprivrednu politiku i međunarodnu suradnju, Uprava za sigurnost i kakvoću hrane, Uprava za veterinarstvo, Uprava za veterinarske inspekcije, Uprava za ruralni razvoj – Upravna direkcija SAPARD/IPARD programa, te Uprava ribarstva.

Prema odredbama Zakona o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Narodne novine 30/09), djelokrug poslova bivše ustrojstvene jedinice Ministarstva, Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi, prenesen je na Agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje u tekstu: Agencija).

U prosincu 2011. je stupio na snagu Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 150/11), na temelju kojeg je ustrojeno Ministarstvo poljoprivrede, kojim se djelokrug Ministarstva proširio na upravne i druge poslove iz područja šumarstva i lovstva, te upravljanja vodama i vodno gospodarskim sustavom koji su ranije bili u nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Za obavljanje poslova Ministarstva, planirano je 1 108 zaposlenika. Koncem 2011. u Ministarstvu je bilo 960 zaposlenika, od čega se 177 odnosi na preuzete zaposlenike Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

U razdoblju od 8. srpnja 2009. do 23. prosinca 2011., zakonski predstavnik Ministarstva je bio Petar Čobanković. Od 23. prosinca 2011., zakonski predstavnik je Tihomir Jakovina.

Planiranje

Financijskim planom Ministarstva za 2011. planirani su prihodi i primici u iznosu 4.396.354.728,00 kn. Preraspodjelama sredstava državnog proračuna, financijski plan je povećan za 0,6% te iznosi 4.422.663.055,00 kn. Izvori financiranja su, osim državnog proračuna, prihodi po posebnim propisima i vlastiti prihodi, sredstva pomoći EU i inozemne darovnice, te sredstva zajma Međunarodne banke za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: IBRD). Vrijednosno značajniji rashodi su planirani za aktivnosti: Poticanje poljoprivredne proizvodnje i Intervencije na tržištu u iznosu 2.870.522.013,00 kn, Investicijska potpora u poljoprivredi u iznosu 310.000.000,00 kn, Zdravstvena zaštita životinja u iznosu 180.911.084,00 kn, Administracija i upravljanje u iznosu 181.860.846,00 kn, IPARD u iznosu 144.140.677,00 kn, te Potpora dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima u iznosu 130.000.000,00 kn.

U skladu s odredbom članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08), donesene su projekcije za sljedeće dvije godine, odnosno 2012. i 2013. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi i izdaci za 2012. u iznosu 4.610.345.965,00 kn, te za 2013. u iznosu 4.422.791.440,00 kn.

Financijski izvještaji

Ministarstvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima koji uređuju računovodstvo proračuna. Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, te Bilješke.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2011., ukupni prihodi i primici su ostvareni u iznosu 4.517.944.079,00 kn, što je za 316.867.478,00 kn ili 7,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi i primici su za 2011. ostvareni za 95.281.024,00 kn ili 2,2% više od planiranih.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima i primicima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi i primici

u kn

Redni Broj	Prihodi i primici	Ostvareno za 2010.	Ostvareno za 2011.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Prihodi iz proračuna	4.124.400.016,00	4.118.651.473,00	99,9
2.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	442.648,00	533.150,00	120,4
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	47.050.161,00	47.981.630,00	102,0
4.	Prihodi od imovine	611,00	3.730,00	-
5.	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna	29.183.165,00	64.315.185,00	220,4
6.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	0,00	286.458.911,00	-
Ukupno		4.201.076.601,00	4.517.944.079,00	107,5

Vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna koji čine 91,2% ukupnih prihoda i primitaka. Namijenjeni su za financiranje rashoda poslovanja u iznosu 4.016.834.860,00 kn i nabavu nefinancijske imovine u iznosu 101.816.613,00 kn. U okviru prihoda iz državnog proračuna, evidentirani su prihodi iz zajma IBRD u iznosu 106.645.230,00 kn, od čega je za financiranje Projekta usklađenja poljoprivrede s pravnom stečevinom EU namijenjeno 75.037.915,00 kn, Projekta unutarnje vode 20.695.018,00 kn i Projekta Jadran – II. faza 10.912.297,00 kn.

Prihodi od upravnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada se odnose na prihode koji se naplaćuju prema propisima o veterinarstvu u iznosu 33.146.337,00 kn, propisima o ribarstvu u iznosu 14.303.643,00 kn, propisima o bilju u iznosu 291.700,00 kn i propisima o registraciji lijekova u iznosu 239.950,00 kn.

Prihodi od pomoći iz inozemstva su ostvareni u iznosu 64.315.185,00 kn. Odnose se na sredstva iz programa SAPARD/IPARD u iznosu 41.890.488,00 kn, darovnice zaklade Globalnog fonda za okoliš za financiranje Projekta kontrola onečišćenja u poljoprivredi u iznosu 11.533.044,00 kn, Nizozemske darovnice za financiranje Projekta usklađenja poljoprivrede s pravnom stečevinom EU u iznosu 8.391.653,00 kn, te na jednokratnu pomoć iz Fonda solidarnosti EU za suzbijanje bolesti uzrokovane bakterijom *Echerichia coli* u iznosu 2.500.000,00 kn.

U okviru primitaka od financijske imovine i zaduživanja, iskazani su krediti koje su odobrile poslovne banke prema zaključenim ugovorima o poslovnoj suradnji vezano uz otkup potraživanja od korisnika investicijskih potpora u poljoprivredi u iznosu 236.695.373,00 kn, te kredit za kupnju poslovne zgrade putem financijskog najma u iznosu 49.763.538,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2011., ukupni rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu 4.831.837.196,00 kn, što je za 984.749.028,00 kn ili 25,6% više u odnosu na prethodnu godinu. Rashodi i izdaci su za 2011. ostvareni za 409.174.141,00 kn ili 9,3% više od planiranih.

U tablici broj 2 se daju podaci o ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi i izdaci

u kn

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno u 2010.	Ostvareno u 2011.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Rashodi za zaposlene	105.198.328,00	114.133.944,00	108,5
2.	Materijalni rashodi	376.346.910,00	409.362.974,00	108,8
3.	Financijski rashodi	1.925.840,00	1.959.320,00	101,7
4.	Subvencije	3.235.847.608,00	3.990.001.286,00	123,3
5.	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	0,00	9.776.116,00	-
7.	Ostali rashodi	99.578.102,00	117.359.807,00	117,9
8.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	27.200.700,00	137.199.012,00	-
9.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	990.680,00	52.044.737,00	-
	Ukupno	3.847.088.168,00	4.831.837.196,00	125,6
	Manjak prihoda i primitaka		313.893.117,00	-

Manjak prihoda i primitaka iznosi 313.893.117,00 kn. Preneseni višak prihoda iz prethodne godine je iznosio 154.854.181,00 kn, te manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju iznosi 159.038.936,00 kn.

Ukupni rashodi i izdaci su značajno veći u odnosu na ostvarene u 2010. i planirane za 2011., jer su rashodi za subvencije vezano uz potpore poticanju poljoprivredne proizvodnje i investicijske potpore evidentirani u 2011. primjenom modificiranog načela nastanka događaja, a u prethodnoj godini su evidentirani prema načelu novčanog tijeka. Zbog navedenog načina evidentiranja, u okviru rashoda za subvencije su u 2011. iskazani rashodi za investicijske potpore u iznosu 393.968.039,00 kn koji dospijevaju na plaćanje u 2012. i 2013.

Ostvareni rashodi i izdaci u iznosu 4.831.837.196,00 kn se odnose na programe: Poljoprivreda u iznosu 3.100.229.016,00 kn, Ruralni razvoj u iznosu 882.105.087,00 kn, Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem u iznosu 407.029.576,00 kn, Veterinarstvo i sigurnost hrane u iznosu 321.685.549,00 kn, Ribarstvo u iznosu 76.888.801,00 kn, te na poslove vezane za vodno gospodarstvo, šumarstvo i lovstvo u iznosu 43.899.167,00 kn, preuzete od Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

U okviru programa Poljoprivreda, vrijednosno najznačajniji rashodi se odnose na subvencije za Poticanje poljoprivredne proizvodnje u iznosu 3.015.937.923,00 kn i Intervencije na tržištu u iznosu 80.446.644,00 kn.

U okviru programa Ruralni razvoj, vrijednosno najznačajniji rashodi su ostvareni za subvencije korisnicima investicijske potpore u iznosu 696.496.748,00 kn i korisnicima potpore dohotku u iznosu 129.984.000,00 kn.

Vrijednosno značajniji rashodi u okviru programa Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem se odnose na plaće zaposlenika vezano uz provedbenu aktivnost Administracija i upravljanje u iznosu 114.133.944,00 kn, nabavu i sanaciju građevinskih objekata, opreme i vozila u okviru projekta Usklađenje poljoprivrede s pravnom stečevinom EU u iznosu 66.903.347,00 kn, te nabavu poslovne zgrade putem financijskog najma u iznosu 49.763.538,00 kn.

U okviru programa Veterinarstvo, vrijednosno značajniji rashodi su ostvareni za usluge u okviru aktivnosti: Zdravstvena zaštita životinja u iznosu 188.505.161,00 kn, Službene kontrole veterinarske inspekcije u iznosu 57.324.082,00 kn, te Zbrinjavanje i neškodljivo uništavanje u iznosu 34.764.266,00 kn.

Za provedbu programa Ribarstvo, vrijednosno značajniji rashodi se odnose na subvencije, tekuće i kapitalne pomoći vezano uz aktivnosti Prilagodba ribarske flote u iznosu 12.555.559,00 kn, Održavanje eko - sustava ribnjaka u iznosu 9.995.741,00 kn, Intervencije na tržištu proizvoda ribarstva u iznosu 9.764.846,00 kn, Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu u iznosu 9.275.000,00 kn, Razvoj akvakulture gospodarskog ribolova na moru u iznosu 8.901.683,00 kn i Poticanje ustroja udruga u ribarstvu u iznosu 7.091.570,00 kn.

U okviru rashoda vezanih uz poslove preuzete od Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, vrijednosno značajniji rashodi i izdaci se odnose na otplatu zajmova IBRD za Projekt unutarnje vode i Projekt Jadran – II. faza u iznosu 31.607.315,00 kn i pomoći za realizaciju Projekta unutarnje vode u iznosu 9.776.116,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2011., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 1.093.501.509,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2011.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2011.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Nefinancijska imovina	68.849.043,00	189.865.873,00	275,8
1.1.	Nematerijalna imovina	4.779.030,00	4.523.679,00	94,7
1.2.	Građevinski objekti	6.993.762,00	6.902.231,00	98,7
1.3.	Postrojenja i oprema	15.499.105,00	16.390.347,00	105,8
1.4.	Prijevozna sredstva	7.756.980,00	17.827.405,00	229,8
1.5.	Nefinancijska imovina u pripremi	29.247.053,00	139.554.110,00	477,2
1.6.	Druga nefinancijska imovina	4.573.113,00	4.668.101,00	102,1
2.	Financijska imovina	393.441.866,00	903.635.636,00	229,7
2.1.	Novčana sredstva	1.739.302,00	36.050.363,00	2072,7
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, te za više plaćene poreze i ostalo	4.556.597,00	4.754.260,00	104,3
2.3.	Potraživanja za dane zajmove	207.984.468,00	649.839.884,00	312,4
2.4.	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici	36.325.181,00	36.985.181,00	101,8
2.5.	Potraživanja za prihode poslovanja	133.961.669,00	167.025.057,00	124,7
2.6.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	8.874.649,00	8.980.891,00	101,2
	Ukupno imovina	462.290.909,00	1.093.501.509,00.	236,5
3.	Obveze	88.164.328,00	672.968.315,00	763,3
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	88.164.328,00	406.008.409,00	460,5
3.2.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	-	278.417,00	-
3.3.	Obveze za kredite i zajmove	-	266.681.489,00	-
4.	Vlastiti izvori	374.126.581,00	420.533.194,00	112,4
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	462.290.909,00	1.093.501.509,00	236,5
	Izvanbilančni zapisi	-	204.120.286,00	-

Koncem 2011., vrijednost imovine, odnosno obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 1.093.501.509,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom 2011. vrijednost ukupne imovine, kao i obveza i vlastitih izvora, povećana je za 631.210.600,00 kn.

U okviru imovine, vrijednosno najznačajnije povećanje u iznosu 510.193.770,00 kn se odnosi na financijsku imovinu. Stanje nefinancijske imovine je povećano za 121.016.830,00 kn, od čega za 71.253.292,00 kn zbog ulaganja u poslovne zgrade, laboratorijsku i računalnu opremu, vozila, plovila i drugu nefinancijsku imovinu, a za 49.763.538,00 kn zbog evidentiranja poslovne zgrade kupljene putem financijskog najma u poslovnim knjigama.

Na povećanje financijske imovine je utjecalo preuzimanje poslova iz djelokruga Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Značajnije su povećana novčana sredstva i potraživanja za dane zajmove. S obzirom da je Ministarstvo preuzelo nadležnost nad aktivnostima vezanima uz prilagođavanje vodnog gospodarstva s potrebama ukupnog gospodarskog razvoja, preuzeta su sredstva bespovratne pomoći iz Fonda solidarnosti EU za financiranje izvanrednih mjera u Republici Hrvatskoj nakon katastrofalnih poplava u svibnju i lipnju 2010.

Sredstva pomoći su deponirana na prijelaznom deviznom računu u iznosu 29.388.138,00 kn i namijenjena su za realizaciju programa Gradnja i sanacija sustava obrane od poplava. Ministarstvo je odgovorno za provedbu i koordinaciju bespovratne pomoći putem Hrvatskih voda i Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

U okviru potraživanja za dane zajmove iskazana koncem 2011. u iznosu 649.839.884,00 kn, na preuzeta potraživanja od Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva za zajmove dane Hrvatskim vodama za realizaciju Projekta unutarnje vode i Projekta Jadran – II. faza, odnosi se 502.395.068,00 kn. Osim preuzetih potraživanja, u okviru potraživanja za dane zajmove su iskazana potraživanja za zajmove odobrene u ranijim godinama iz sredstava proračuna u iznosu 147.444.816,00 kn, za koja analitičke evidencije o potraživanjima i naplatu potraživanja u korist državnog proračuna obavljaju poslovne banke.

Vrijednost dionica i udjela u glavnici trgovačkih društava je iskazana koncem 2011. u iznosu 36.985.181,00 kn, što je za 660.000,00 kn više u odnosu na stanje iskazano početkom godine, zbog dokapitalizacije Veletržnice ribe Rijeka. Na temelju Zakona o upravljanju državnom imovinom (Narodne novine 145/10) i Odluke Vlade Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada), pravo i obveza gospodarenja dionicama i poslovnim udjelima je povjerena Agenciji za upravljanje državnom imovinom (AUDIO).

U okviru potraživanja za prihode poslovanja, vrijednosno značajnija se odnose na potraživanja za kamate po zajmovima odobrenim u ranijim godinama u iznosu 110.388.504,00 kn i potraživanja za namjenske prihode iz državnog proračuna u iznosu 32.247.439,00 kn.

Ukupne obveze koncem 2011. su veće u odnosu na stanje početkom 2011. za 584.803.987,00 kn, zbog povećanja obveza za subvencije i obveza za kredite banaka.

Obveze za rashode poslovanja iznose 406.008.409,00 kn. Odnose se na obveze za subvencije u iznosu 303.240.579,00 kn, za materijalne rashode i zaposlene u iznosu 89.640.831,00 kn, obveze za povrat zajma IBRD vezano uz Projekt usklađenja poljoprivrede s pravnom stečevinom EU u iznosu 4.785.158,00 kn, za povrat jamčevina iz ranijih godina u iznosu 3.424.749,00 kn, za povrat sredstava pomoći iz programa SAPARD koja nisu namjenski utrošena u iznosu 4.318.804,00 kn, te na druge obveze u iznosu 598.288,00 kn. Vrijednosno značajnije obveze za subvencije su obveze prema korisnicima investicijskih potpora za kapitalna ulaganja u iznosu 157.272.665,00 kn i korisnicima izravnih plaćanja u poljoprivredi u iznosu 145.415.914,00 kn.

U okviru obveza za kredite i zajmove su iskazane obveze prema poslovnim bankama za provedeni faktoring, odnosno otkup potraživanja od korisnika investicijske potpore, prije utvrđenih rokova dospelosti, u iznosu 236.695.373,00 kn i za financijski najam poslovne zgrade u iznosu 29.986.116,00 kn.

U okviru vlastitih izvora, koji iznose 420.533.194,00 kn, iskazan je manjak prihoda i primitaka u iznosu 159.038.939,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom 2011. u iznosu 374.126.581,00 kn, vlastiti izvori su povećani za 46.406.613,00 zbog povećanja obračunanih prihoda poslovanja.

Izvanbilančni zapisi su iskazani u iznosu 204.120.286,00 kn, a odnose se na ugovorena sredstva iz programa IPARD u iznosu 171.890.475,00 kn, primljene garancije u iznosu 28.884.615,00 kn i potraživanja od korisnika potpora koje se odnose na izravna plaćanja u poljoprivredi u iznosu 3.345.196,00 kn, za umanjenja potpora primjenom propisanih stopa modulacije.

Programi financirani u 2011.

Državnim proračunom za 2011. je planirano financiranje pet programa Poljoprivreda, Ruralni razvoj, Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem, Veterinarstvo i sigurnost hrane, te Ribarstvo u ukupnom iznosu 4.422.663.055,00 kn. U okviru navedenih programa, planirano je financiranje 64 aktivnosti. Za realizaciju navedenih programa, ostvareni su rashodi i izdaci u iznosu 4.831.837.196,00 kn, od čega se 43.899.167,00 kn odnosi na preuzete poslove od Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Vrijednosno najznačajniji rashodi su izvršeni za subvencije u okviru programa Poljoprivreda vezano uz aktivnost Poticanje poljoprivredne proizvodnje u iznosu 3.015.937.923,00 kn i programa Ruralni razvoj za investicijske potpore za kapitalna ulaganja u iznosu 696.496.748,00 kn.

II. REVIZIJA ZA 2011.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja,
- analizirati ostvarenje prihoda i primitaka, te izvršenje rashoda i izdataka u skladu s planom,
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Ministarstva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Proučena je i analizirana pravna regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju Ministarstva. Pri određivanju rizika procijenjeni su sustavi unutarnjih kontrola. Podaci iskazani u financijskim izvještajima su uspoređeni s podacima iz prethodne godine i s podacima iz plana, s ciljem određivanja trendova koji ukazuju na područja rizika. Provjerene su poslovne knjige te dokumentacija koja služi kao dokaz o nastalim poslovnim promjenama (ugovori, sporazumi, izvodi, računi, temeljnice, narudžbenice, zapisnici, odluke i rješenja o nepripadno isplaćenim državnim potporama, te druga dokumentacija). Ispitana je dosljednost primjene zakona, pravila, procedura i drugih internih akata. Za vrijednosno značajnije stavke na pojedinim računima je obavljeno detaljno testiranje, a vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Primjenom analitičkih postupaka je obavljena analiza značajnih pokazatelja, omjera i trendova, te odstupanja u odnosu na prethodnu godinu, odnosno početak 2011. Provjerena je računska točnost izvornih dokumenata i računovodstvenih evidencija. Pribavljena su obrazloženja i potvrde odgovornih osoba za podatke evidentirane u računovodstvenim i drugim evidencijama. Obavljeno je više razgovora s ravnateljima uprava, načelnicima pojedinih službi, voditeljima odsjeka i pododsjeka, te drugim zaposlenicima odgovornim za pojedina poslovna područja.

Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2010.

Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju Ministarstva za 2010., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje.

Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Ministarstvu je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Državni ured za reviziju je predložio poboljšati uspostavljene unutarnje kontrole, posebice u područjima poslovanja, za koja su revizijom utvrđene manjkavosti, te razvijati sustav financijskog upravljanja i kontrola u skladu s odredbama Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 141/06) i drugim provedbenim propisima.

Vežano uz planiranje i računovodstveno poslovanje, Državni ured za reviziju je predložio realnije planiranje prihoda i rashoda. Naložio je na temelju izvještaja HBOR-a u poslovnim knjigama evidentirati potraživanja za zajmove dane ranijih godina, te pratiti njihovu naplatu. Također je naložio ubrzati aktivnosti na ustrojavanju i usklađivanju evidencija o potraživanjima za udružena sredstva s jedinicama područne (regionalne) samouprave vežano uz kreditiranje programa razvitka poljoprivrede. Naložio je navedena potraživanja evidentirati u poslovnim knjigama uz poduzimanje mjera za pravodobnu uplatu sredstava u državni proračun.

Vežano za prihode, Državni ured za reviziju je predložio usvajanje akcijskog plana za poboljšanje korištenja sredstava iz programa IPARD, te započeti s aktivnostima za ostvarenje postavljenih ciljeva i brže korištenje odobrenih sredstava.

Vežano za rashode, Državni ured za reviziju je predložio zaključiti sporazum s Agencijom, kojim će se odrediti vrste podataka i rokovi dostavljanja Ministarstvu. Za program Ribarstvo vežano uz aktivnost Razvoj akvakulture, gospodarskog ribolova na slatkim vodama, predložio je sastavljati izvješća o provedbi odluka o dodjeli potpora s obrazloženjima i tabličnim podacima koja sadrže sve potrebne elemente za izračun i kontrolu. Također je predložio osigurati pisani trag o obavljenoj administrativnoj kontroli dodijeljenog prava na potporu i obračunanog iznosa potpore, ovjerom osobe koja je obavila obračun, te ovjerom osobe koja je obavila kontrolu. Nadalje je predložio, prije donošenja odluke o sufinanciranju projekata, sastaviti pisano obrazloženje o potrebi i opravdanosti provođenja određenih projekata, analizirati mogućnost potencijalnih korisnika potpore da projekte provedu, te utvrditi realnije rokove u kojima je projektne aktivnosti moguće završiti. Naložio je raspolagati sredstvima državnog proračuna u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, te sredstva potpora doznačavati iz državnog proračuna, nakon što su krajnji korisnici osigurali uvjete za njihovo korištenje, a ne unaprijed. Vežano za zaključivanje ugovora o djelu, Državni ured za reviziju je naložio postupati u skladu s odredbama Zakona o državnim službenicima (Narodne novine 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 49/11 i 150/11), a za isplate naknada za rad u povjerenstvima, postupati u skladu s Odlukom Vlade. Vežano za program Veterinarstvo, Državni ured za reviziju je predložio ubrzati aktivnosti na izradi i donošenju izmjena Pravilnika o visini pristojbi i naknada za službene kontrole hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje (Narodne novine 79/09 i 107/09), kao i druge aktivnosti s ciljem smanjenja rashoda i povećanja prihoda vežano uz službene kontrole veterinarske inspekcije. Također, vežano uz aktivnost Zbrinjavanje i neškodljivo uništavanje je predložio poboljšati kontrole računa za usluge prijevoza, te za usluge sakupljanja i toplinske prerade nusproizvoda životinjskog podrijetla i životinjskih leševa.

Vežano uz javnu nabavu, Državni ured za reviziju je naložio sastaviti plan nabave roba, usluga i radova u skladu s financijskim planom i odredbama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 110/07, 125/08 i 90/11), uzimajući u obzir ukupnu vrijednost nabave roba, usluga i radova koju je potrebno nabaviti tijekom godine. Također je naložio planom nabave roba, usluga i radova, jasno odrediti predmet nabave radi odabira odgovarajućeg postupka nabave te kako bi odluka o pokretanju postupka nabave bila donesena u skladu s planom. S obzirom da je drugo ministarstvo s izvršiteljem usluga održavanja zaključilo ugovor o održavanju poslovnog objekta koji dijelom koristi Ministarstvo, Državni ured za reviziju je predložio sporazumom utvrditi međusobna prava i obveze radi praćenja izvršenja ugovorenih usluga prema vrstama, vrijednostima i rokovima izvršenja. Nadalje je predložio ustrojiti računalne evidencije za praćenje izvršenja pojedinačnih ugovora.

Također je predložio internim aktom utvrditi koje vrste obrazaca i tiskanica trebaju biti zaštićene, odnosno na koje se trebaju primjenjivati mjere sigurnosti i samo te tiskanice nabavljati od društva koje ima isključivo pravo tiskanja zaštićenih obrazaca, a druge tiskanice nabavljati u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. Državni ured za reviziju je naložio nabavu roba, usluga i radova obavljati u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Revizijom za 2011. je utvrđeno prema kojim nalogima i preporukama je postupljeno, koji su u postupku izvršenja i prema kojima nije postupljeno.

Nalozi i preporuke prema kojima je postupljeno:

- u poslovnim knjigama su evidentirana potraživanja za zajmove dane ranijih godina, a povrat sredstava se prati prema dostavljenim podacima HBOR-a.
- vezano uz udružena sredstva u ranijim godinama za kreditiranje programa razvitka poljoprivrede, jedinicama područne (regionalne) samouprave je dostavljen dopis kojim se nalaže ustrojavanje evidencija o visini udruženih sredstava i povratu kreditnog udjela u državni proračun, te dostavljanje podataka na propisanim obrascima.
- subvencije prema Odluci o dodjeli novčanih sredstava za održavanje eko sustava ribnjaka se odobravaju nakon provedene kontrole dodijeljenog prava na potporu i kontrole obračuna pripadajućeg iznosa potpore, a o provedbi odluke je sastavljen izvještaj.
- vezano uz Program veterinarstvo i sigurnost hrane, poboljšane su kontrolne aktivnosti kod obavljanja usluga prijevoza, sakupljanja i toplinske prerade nusproizvoda životinjskog podrijetla i životinjskih leševa, te zbrinjavanja i neškodljivog uništavanja.
- naknade članovima povjerenstava su obračunavane i isplaćivane u skladu s odlukama Vlade o visini naknade članovima povjerenstava, vijeća, savjeta, radnih skupina i drugih sličnih tijela.
- plan nabave roba, usluga i radova je donesen u skladu s financijskim planom, a postupci javne nabave obuhvaćeni revizijom su provedeni uz primjenu odredbi Zakona o javnoj nabavi. Također su ustrojene računalne evidencije za praćenje izvršenja pojedinačnih ugovora.
- zaštićeni službeni obrasci i tiskanice su nabavljeni od ovlaštene pravne osobe u državnom vlasništvu u skladu s Odlukom o ispravama i službenim obrascima čiji su sadržaj, oblik, način zaštite i obvezna primjena propisani zakonima i drugim propisima (Narodne novine 50/11 i 119/11).

Preporuke u postupku izvršenja:

- u područjima poslovanja, za koja su revizijom utvrđene manjkavosti, poduzimaju se aktivnosti na poboljšanju sustava unutarnjih financijskih kontrola.
- akcijski plan za poboljšanje korištenja sredstava iz programa IPARD je usvojen i u tijeku su provedbene aktivnosti na osiguravanju povoljnijih preduvjeta za brže i učinkovitije korištenje sredstava.

Nalog i preporuke prema kojima nije postupljeno:

- prihodi i rashodi za državne potpore nisu realno planirani.
- s Agencijom nije zaključen sporazum o dostavljanju izvješća o provedbi poslova vezano uz odobravanje zahtjeva za državnim potporama i plaćanje, ta drugim relevantnim podacima.
- prije donošenja odluke o sufinanciranju projekata nisu sastavljena pisana obrazloženja o potrebi i opravdanosti provođenja određenih projekata, nije analizirana mogućnost potencijalnih korisnika potpore da projekte provedu, te nema saznanja jesu li krajnji korisnici osigurali sve potrebne uvjete za njihovo korištenje kako se sredstva ne bi doznačavala unaprijed.
- rashodi za naknade izvršiteljima usluga na temelju ugovora o djelu su veći od propisanog iznosa sredstava osiguranih za osnovne plaće s doprinosima u tekućoj godini za Ministarstvo.
- vezano uz usluge održavanja poslovne zgrade koje su pribavljene od izvršitelja usluga s kojim je drugo ministarstvo zaključilo ugovor o održavanju, nije zaključen sporazum o međusobnim pravima i obvezama.
- pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini pristojbi i naknada za službene kontrole hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje, nije donesen.

Ministarstvo je i nadalje u obvezi postupati prema danom nalogu i preporukama Državnog ureda za reviziju.

Nalaz za 2011.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: financijski izvještaji, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihodi i primici, rashodi i izdaci, imovina, obveze, programi financirani u 2011., te postupci javne nabave.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na poslovne knjige i financijske izvještaje, rashode za subvencije, druge rashode i izdatke, te koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta.

1. Poslovne knjige i financijski izvještaji

1.1. Ministarstvo je obveznik primjene proračunskog računovodstva prema odredbama Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08) i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 114/10 i 31/11). Poslovne knjige za Ministarstvo se vode u dva odvojena računovodstvena sustava, od kojih je jedan ustrojen u Ministarstvu, a drugi u Agenciji. Na temelju odredbi Zakona o osnivanju Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, putem Agencije se odobravaju i isplaćuju nacionalne potpore u visini osiguranih sredstava u državnom proračunu. Agencija vodi poslovne knjige i financijske izvještaje za državne potpore, a Ministarstvo preuzima podatke iz poslovnih knjiga Agencije, te sastavlja konsolidirane financijske izvještaje. U poslovnim knjigama Agencije, potpore se prate po provedbenim mjerama i aktivnostima, te računima iz računskog plana. Prate se odobrenja prema korisnicima potpora u visini utvrđenih obračunskih nominalnih prava, umanjena po izvršenim kontrolama i konačnim obračunima, te plaćanja prema ispostavljenim nalogima i žiro - računima korisnika potpora. Potpore se evidentiraju u poslovnim knjigama Ministarstva u okviru rashoda za subvencije, rashoda za tekuće i kapitalne donacije, te kapitalne pomoći.

U poslovnim knjigama koje za Ministarstvo vodi Agencija, do 2011. rashodi za potpore nisu bili evidentirani prema načelu nastanka događaja, nego prema načelu novčanog tijeka. Prije sastavljanja financijskih izvještaja za 2011. u veljači 2012., su evidentirani rashodi za subvencije prema modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja uz priznavanje obveza u iznosu 539.383.952,00 kn. Navedeni rashodi se odnose na investicijske potpore u iznosu 393.968.038,00 kn i izravna plaćanja u iznosu 145.415.914,00 kn. Obveze za navedene rashode dospijevaju u 2012. u iznosu 466.223.856,00 kn i 2013. u iznosu 73.160.096,00 kn, a iskazane su u okviru obveza za subvencije u iznosu 302.688.579,00 kn i obveza prema poslovnim bankama za provedeni faktoring u iznosu 236.695.373,00 kn.

Ukupne obveze iskazane u financijskim izvještajima koncem 2011. iznose 672.968.315,00 kn, a sadrže i obveze koje dospijevaju za plaćanje u 2012. i 2013. u iznosu 539.383.952,00 kn. S obzirom da su u tijeku obavljanja revizije obrađivani zahtjevi za pojedine potpore, te obveze još nisu bile utvrđene i evidentirane u poslovnim knjigama, iskazane obveze nisu cjelovite.

Prema propisima koji uređuju državne potpore u poljoprivredi, sredstva za potpore u okviru izravnih plaćanja utvrđuju se na razini pojedine proizvodne godine u skladu sa sredstvima osiguranim u državnom proračunu. Propisani su maksimalni jedinični iznosi prema vrsti plaćanja. Ukoliko su zahtjevi za izravna plaćanja iznad iznosa osiguranih sredstava u državnom proračunu, propisani maksimalni jedinični iznosi se umanjuju.

Prema direktivama EU, uvedena je financijska disciplina na način da se odvojeno prate obveze nastale na razini proizvodne godine, od podmirenih obveza, odnosno izvršenih plaćanja tijekom godine. U skladu s navedenim, državnim proračunom za 2012. su planirana sredstva za pokriće obveza iz prethodne godine vezano za potpore u iznosu 1.185.080.112,00 kn, a državnim proračunom za 2013. u iznosu 73.160.096,00 kn (ukupno 1.258.240.208,00 kn). Osim obveza evidentiranih u poslovnim knjigama, planirana su sredstva i za obveze u iznosu 718.856.256,00 kn koje nisu evidentirane u poslovnim knjigama, a odnose se na godišnje plaćanje u stočarstvu u iznosu 290.738.571,00 kn (dospijeće lipanj 2012.) i tržišne intervencije u iznosu 116.000.000,00 kn (dospijeće 2012.), potpore u ribarstvu za II., III. i IV. kvartal 2011. u iznosu 105.500.000,00 kn (dospijeće plaćanja prema raspoloživim sredstvima), potporu dohotku za drugo polugodište 2011. u iznosu 88.000.000,00 kn (dospijeće 2012.), plaćanja za duhan i maslinovo ulje u iznosu 71.000.000,00 kn (dospijeće lipanj 2012.), te mlijeko za studeni i prosinac 2011. u iznosu 46.801.989,00 kn (dospijeće 2012.) i druge obveze u iznosu 815.696,00 kn.

Koncem 2011. potraživanja za prihode poslovanja su iskazana u iznosu 167.025.057,00 kn. Vrijednosno značajnija se odnose na potraživanja za kamate po zajmovima odobrenim u ranijim godinama u iznosu 110.388.504,00 kn i potraživanja za namjenske prihode iz državnog proračuna u iznosu 32.247.439,00 kn. U poslovnim knjigama nisu evidentirana potraživanja od korisnika prava na potpore prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009. u iznosu 3.345.196,00 kn i za proizvodnu 2010. u iznosu 105.059.858,00 kn, te potraživanja za povrat nepripadno isplaćenih potpora prema rješenjima poljoprivredne inspekcije u iznosu 4.929.342,00 kn. Potraživanja od korisnika prava na potpore za proizvodnu 2009. su evidentirana izvanbilančno te tako i iskazana u financijskim izvještajima za 2011. Za proizvodnu 2010., konačan obračun prava na potpore je obavljen početkom 2012., a potraživanja nisu evidentirana u poslovnim knjigama i iskazana u financijskim izvještajima za 2011. Prema odredbama članka 18. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu je utvrđeno da imovina jesu resursi koje kontrolira proračun, odnosno proračunski korisnici kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. S obzirom da su potraživanja dio imovine, trebalo ih je evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u bilanci u okviru imovine, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Koncem 2011. vrijednost imovine u pripremi je iskazana u financijskim izvještajima u iznosu 139.554.110,00 kn. U okviru navedene imovine, u poslovnim knjigama je evidentirana vrijednost poslovne zgrade kupljene putem financijskog najma u iznosu 49.763.538,00 kn. Odlukom Vlade iz rujna 2010., prava i obveze vezano uz kupovinu zgrade, prenesena su s Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva na Ministarstvo. U srpnju 2011. Ministarstvo je s davateljem najma zaključilo dodatak ugovoru o financijskom najmu zgrade kojim je najam za razdoblje od srpnja 2011. do veljače 2019. ugovoren u iznosu 6.608.334,93 EUR, a ukupan iznos naknade u iznosu 7.641.771,56 EUR. Plaćanje ukupne naknade je ugovoreno u tromjesečnim obrocima, u iznosu 246.508,76 EUR. Ugovorena je promjenjiva kamatna stopa u iznosu tromjesečnog EURIBOR-a, uvećanog za fiksnu premiju 2,463%, što podrazumijeva obračun u skladu s promjenama kamatne stope.

Osim navedenog, ugovoreno je i plaćanje nepodmirene naknade za razdoblje od srpnja 2009. do lipnja 2011. u iznosu 2.212.532,42 EUR te da davatelj najma neće teretiti Ministarstvo za zatezne kamate u iznosu 344.557,21 EUR, ako naknadu podmiri do 15. srpnja 2011. Navedenu naknadu je Ministarstvo platilo u rujnu 2011. Dva ugovorena obroka naknade za razdoblje poslije srpnja 2011. u iznosu 493.017,52 EUR su plaćena u 2011., sa zakašnjenjem. Četvrti obrok s rokom dospijeaća 1. svibnja 2012. također nije plaćen pravodobno. Evidentirana vrijednost zgrade u poslovnim knjigama u okviru imovine u iznosu 49.763.538,00 kn, odnosi se na ugovorenu vrijednost objekta najma prema dodatku ugovora. U okviru imovine, u poslovnim knjigama nije evidentiran dio objekta u najmu koji je do lipnja 2011. platilo Ministarstvo u okviru iznosa 2.212.532,42 EUR, te dio koji je platilo Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva u 2009. u okviru dva obroka u iznosu 180.562,90 EUR.

Plaćanje obroka za financijski najam poslovne zgrade u 2011. te evidentiranje izdataka u poslovnim knjigama, obavljani su prema otplatnom planu, jer davatelj najma nije ispostavio račun. Odredbama članka 11. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu je propisano da je knjigovodstvena isprava dokaz o nastaloj poslovnoj promjeni, te da se evidentiranje u poslovnim knjigama temelji na vjerodostojnim, istinitim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. S obzirom da plaćanje obroka najma, prema odredbama ugovora, treba usklađivati s promjenama kamatne stope, za navedeno plaćanje i evidentiranje u poslovnim knjigama je trebalo pribaviti odgovarajuće knjigovodstvene isprave.

Obveze za glavnice prema ugovoru za financijski najam vezano uz kupnju poslovne zgrade koncem 2011., evidentirane su u poslovnim knjigama u iznosu 29.986.116,00 kn. Obveze za financijski najam zgrade nisu pravilno evidentirane, s obzirom da je stanje neotplaćene glavnice najma koncem 2011. iznosilo 6.178.935,67 EUR (u protuvrijednosti 46.342.017,00 kn).

Državnim proračunom za 2012. za kupovinu poslovne zgrade putem financijskog najma je planirano 5.621.398,00 kn, a projekcijama za 2013. i 2014., planirano je po 7.493.868,00 kn. Za svaku od navedenih godina treba platiti četiri tromjesečna obroka naknade, odnosno oko 986.034 EUR, te za 2012. nisu planirana dostatna sredstva.

Državni ured za reviziju nalaže cjelokupna potraživanja evidentirati u poslovnim knjigama u okviru imovine u skladu s odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Državni ured za reviziju nalaže obavljati plaćanja i evidentirati poslovne promjene u poslovnim knjigama na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava. Nalaže u poslovnim knjigama, u okviru imovine u pripremi evidentirati ukupnu vrijednost poslovne zgrade kupljene na temelju ugovora o financijskom najmu, te pravilno evidentirati obveze. Skreće se pažnja da je pri donošenju izmjena ili preraspodjela sredstva planiranih državnim proračunom za 2012. potrebno povećati planirani iznos sredstva za kupnju zgrade, te da obveze treba podmirivati pravodobno, kako se ne bi plaćale zatezne kamate.

- 1.2. *Ministarstvo navodi da su rashodi za potpore do 2011. evidentirani prema načelu novčanog tijeka u skladu s dotadašnjom praksom i činjenicom da za knjiženje nastale obveze za državne potpore u poljoprivredi nisu bili utvrđeni iznosi obveza do trenutka konačnog obračuna. Nadalje se poziva na primjere knjiženja potpora u stručnom časopisu. Od 2012. rashodi za potpore se evidentiraju prema načelu nastanka događaja u skladu s propisima, usklađenim s kriterijima koje je propisala Europska komisija. Prema navedenom načelu, dospjele obveze za izravna plaćanja koncem 2011. u iznosu 145.415.914,00 kn su evidentirane u poslovnim knjigama za 2011.*

Također navodi, da stvarna obveza ne može biti utvrđena dok se ne izvrši konačni obračun prava na potporu, a koji se obavlja prema propisanim rokovima. Krajnji rok za isplatu potpora temeljem zahtjeva za izravna plaćanja iz 2011. je bio konac lipnja 2012., do kojeg roka mora biti obavljen konačni obračun i isplata potpora.

U očitovanju na nalaz vezan uz evidentiranje vrijednosti zgrade kupljene na temelju ugovora o financijskom najmu, navodi da je u poslovnim knjigama za 2012. u okviru imovine u pripremi, evidentirana ukupna vrijednost zgrade uz pravilno evidentiranje obveza. Kod donošenja izmjena ili preraspodjela sredstava planiranih državnim proračunom za 2012. izvršit će se povećanje potrebnog iznosa u visini preuzetih obveza. Preuzete obveze se plaćaju pravodobno u rokovima dospijeća, što se može dokazati s izvodima iz Financijske agencije.

2. Rashodi za subvencije

- 2.1. Rashodi za subvencije su ostvareni u iznosu 3.990.001.286,00 kn, a čine 82,6% ukupno ostvarenih rashoda i izdataka. Vrijednosno najznačajniji rashodi za subvencije su ostvareni u okviru programa Poljoprivreda, za aktivnost Poticanje poljoprivredne proizvodnje u iznosu 3.015.937.923,00 kn i programa Ruralni razvoj, za aktivnost Investicijska potpora u iznosu 696.496.748,00 kn.

Rashodi za subvencije su planirani u iznosu 3.586.554.970,00 kn, a ostvareni su u iznosu 3.990.001.286,00 kn, što je za 403.446.316,00 kn ili 11,2% više od planiranih. U odnosu na 2010., kada su ostvareni u iznosu 3.235.847.608,00 kn, veći su za 754.153.678,00 kn ili 23,3%.

Rashodi za subvencije su povećani u odnosu na ostvarene u 2010. i planirane za 2011., jer su rashodi za investicijske potpore i potpore poticanju poljoprivredne proizvodnje evidentirani u 2011. primjenom modificiranog načela nastanka događaja, a u prethodnoj godini prema načelu novčanog tijeka, u visini izvršenih plaćanja. U okviru rashoda za subvencije, u 2011. su evidentirani rashodi za investicijske potpore u iznosu 393.968.038,00 kn, koji dospijevaju na plaćanje u 2012. i 2013. Obveze za navedene rashode su koncem 2011. iskazane u okviru obveza za kredite poslovnih banaka za provedeni faktoring (odnosno otkup potraživanja od korisnika investicijske potpore prije utvrđenih rokova dospijeća) u iznosu 236.695.373,00 kn i obveza za subvencije prema korisnicima investicijskih potpora u iznosu 157.272.665,00 kn. Naime, pojedini korisnici investicijskih potpora su svoja potraživanja od Ministarstva naplatili od poslovnih banaka prije utvrđenih rokova dospijeća, umanjeno za obračunani diskont. Drugi korisnici investicijskih potpora nisu iskoristili navedenu mogućnost, te im sredstva trebaju biti isplaćena po dospijeću u 2012. i 2013. U okviru rashoda za subvencije, u 2011. su evidentirani i rashodi za neisplaćene potpore koje su dospjele za plaćanje u 2011., a odnose se na izravna plaćanja u biljnoj proizvodnji i stočarstvu, te proizvodnji ribe.

Obveze za navedene potpore su koncem 2011. iskazane u iznosu 145.415.914,00 kn, u okviru obveza za subvencije.

Ciljevi i mjere poljoprivredne politike su utvrđeni Zakonom o poljoprivredi (Narodne novine 149/09). Kako bi se ostvarili utvrđeni ciljevi provode se mjere tržišno cjenovne politike, politike ruralnog razvoja i mjere zemljišne politike. Mjerama tržišno - cjenovne politike se utječe na stabilnost domaćeg tržišta poljoprivrednih proizvoda uz jačanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede.

Čine ih mjere uređenja unutarnjeg tržišta i trgovine s drugim zemljama, te izravna plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima za obavljanje poljoprivredne aktivnosti radi potpore dohotku. Operativna provedba mjera tržišno - cjenovne politike i ruralnog razvoja je u nadležnosti Agencije.

- Poticanje poljoprivredne proizvodnje putem izravnih plaćanja

Aktivnost Poticanje poljoprivredne proizvodnje se provodi u okviru programa Poljoprivreda radi potpore dohotku putem izravnih plaćanja. Obuhvaća osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini za livade, pašnjake i druge vrste korištenja zemljišta, proizvodno vezana plaćanja u biljnoj proizvodnji i stočarstvu, dodatna plaćanja za proizvodnju rasplodnog materijala, plaćanja za mlijeko i druga plaćanja u stočarstvu, te model poticanja proizvodnje ribe.

Rashodi za subvencije vezano uz aktivnost Poticanje poljoprivredne proizvodnje su planirani u iznosu 2.870.522.013,00 kn, a ostvareni su u iznosu 3.015.937.923,00 kn, što je za 145.415.910,00 kn ili 5,1% više od planiranih. Korisnicima potpore putem izravnih plaćanja je u 2011. plaćeno 2.870.522.009,00 kn, što je u visini osiguranih sredstva u državnom proračunu, dok potpore u iznosu 145.415.914,00 kn nisu isplaćene u 2011., nego u 2012. iz sredstava osiguranih u državnom proračunu za 2012. Isplaćene potpore tijekom 2011. u iznosu 2.870.522.009,00 kn se odnose na: biljnu proizvodnju u iznosu 1.631.082.826,00 kn, stočarstvo u iznosu 577.021.708,00 kn, mlijeko u iznosu 533.399.881,00 kn i proizvodnju ribe u iznosu 95.466.842,00 kn, te osiguranje u iznosu 33.550.752,00 kn.

Uvjeti za stjecanje prava na izravna plaćanja su uređeni Zakonom o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (Narodne novine 83/09, 153/09, 60/10, 92/10, 127/10 i 124/11) i Pravilnikom o izravnim plaćanjima u poljoprivredi (Narodne novine 33/10, 63/10, 106/10, 133/10 i 141/10). Navedenim propisima su uređena izravna plaćanja i model poticanja proizvodnje u ribarstvu, te potpore za mjere ruralnog razvoja. Tijekom 2010., uspostavljen je ARKOD nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj. Za ostvarivanje prava na potporu u biljnoj proizvodnji za proizvodnju 2010., osnova za izračun i kontrolu potpora je bila katastarska čestica, a za proizvodnju 2011., ARKOD parcela. Zahtjev za sve vrste izravnih plaćanja za biljnu proizvodnju ostvarenu u 2010. se podnosio regionalnim uredima Agencije, a za stočarsku proizvodnju Hrvatskoj poljoprivrednoj agenciji. Spomenute agencije su provodile administrativnu kontrolu zahtjeva, odnosno usklađenost sa zakonima, a za izravna plaćanja u biljnoj proizvodnji su provjeravane površine iskazane u zahtjevu s površinama iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstava, katastra i ARKOD sustava. Za potpore u okviru izravnih plaćanja se obavlja kontrola na terenu prije isplate. Kontrolom na terenu je obuhvaćeno više od 5,0% poljoprivrednih gospodarstava koja su podnijela zahtjev za izravna plaćanja za proizvodnu godinu, što je u skladu s propisima.

Konačno pojedinačno pravo svakog korisnika na izravna plaćanja u proizvodnoj godini se utvrđuje nakon umanjenja isplata, odnosno modulacije, kojom su obuhvaćena prava na razini proizvodne godine koja po korisniku prelaze 100.000,00 kn.

Za proizvodnu 2010., 2011. i 2012. je utvrđena osnovna stopa umanjenja za 8,0%, a za prava na potpore iznad 2.160.000,00 kn se primjenjuje dodatna stopa u visini 4,0%, te iznosi 12,0%. Prema odredbi članka 21. Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju, konačni obračun i isplata po korisniku se obavlja do konca lipnja iduće godine.

Ukoliko je korisnik primio veći iznos potpore od iznosa dobivenog konačnim obračunom, dužan je na zahtjev Agencije razliku sredstava vratiti na jedinstveni račun državnog proračuna ili Agencija može korisnicima potpore oduzeti više primljeni iznos sredstava od isplata prema zahtjevima za sljedeću proizvodnu godinu. Konačan obračun prava na potpore za proizvodnu 2009. nije bio obavljen u propisanom roku. Navedeni obračun je obavljen koncem 2010., a prema obračunu korisnici potpora su trebali vratiti 58.126.925,00 kn. U 2011. su korisnicima potpora dostavljene obavijesti o obvezi vraćanja sredstava prema kojima su im za više isplaćena sredstva u iznosu 54.781.729,00 kn, umanjene isplate pripadajućih potpora tijekom 2011. Od korisnika koji nisu ostvarili pravo na potporu u 2011., nisu mogla biti obavljena umanjenja, a više isplaćena sredstva nisu vratili u proračun.

U poslovnim knjigama, koje za Ministarstvo vodi Agencija, izvanbilančno su evidentirana potraživanja za povrat sredstava od navedenih korisnika potpora u iznosu 3.345.196,00 kn.

Agencija nije obavijestila Ministarstvo jesu li za više isplaćene potpore poduzete odgovarajuće mjere za povrat sredstava u državni proračun. Odredbama članka 47. Zakona o proračunu je propisano da su proračunski korisnici odgovorni za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti, za njihovu uplatu u proračun i za izvršavanje svih rashoda i izdataka u skladu s namjenama. Za proizvodnu 2010., konačni obračun prava na potpore u okviru izravnih plaćanja nije obavljen u propisanom roku, do konca lipnja 2011., nego početkom 2012. Prema navedenom obračunu, korisnici potpora trebaju vratiti 105.059.858,00 kn. U glavnoj knjizi nisu zasebno evidentirani podaci o sredstvima prikupljenim modulacijom, odnosno ostvarenim uštedama prema konačnom obračunu prava na potpore za proizvodnu 2010. Odredbama članka 21. Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju je propisano da su sredstva prikupljena modulacijom za prethodnu proizvodnu godinu namijenjena za financiranje državnih potpora u poljoprivredi u tekućoj godini, te se podaci o navedenim sredstvima trebaju nalaziti u glavnoj knjizi.

S Agencijom nije zaključen sporazum o dostavljanju izvješća o provedbi poslova vezano uz odobravanje i isplatu potpora, te o drugim potrebnim podacima. Odredbama članka 21. Zakona o poljoprivredi (Narodne novine 149/09, 127/10 i 50/12) je propisano da Agencija priprema izvještaje s podacima o provedbi svojih poslova te ih dostavlja Ministarstvu u rokovima i prema obrascu koji treba odrediti ministar nalogom. Do vremena obavljanja revizije (ožujak 2012.), navedeni nalog nije donesen. Nadalje, odredbama članka 7. Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 139/10) je propisano da je čelnik proračunskog korisnika dužan svake godine za prethodnu proračunsku godinu (za razdoblje u kojem je obavljao poslove čelnika) sastaviti izjavu o fiskalnoj odgovornosti kojom potvrđuje zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava, učinkovito i djelotvorno funkcioniranje financijskog upravljanja i kontrola u okviru proračunom utvrđenih sredstava.

S obzirom da s Agencijom nije zaključen sporazum kojim bi se utvrdile obveze Agencije o dostavljanju izvještaja o obavljanju poslova vezano uz nacionalne potpore, Ministarstvo ne raspolaže pravodobno s podacima potrebnim za upravljanje imovinom, odnosno potraživanjima i obvezama.

Ministarstvo kao korisnik državnog proračuna je obvezno mjesečno izvještavati Ministarstvo financija o obvezama prema rokovima dospijeća.

Državni ured za reviziju nalaže obavljati konačni obračun prava na potpore u propisanom roku i pravodobno provoditi aktivnosti za povrat sredstava u državni proračun. Za više isplaćene potpore od utvrđenih konačnim obračunom za proizvodnu 2009., nalaže pribaviti podatke od Agencije o poduzetim mjerama naplate i izvršenim povratima sredstava u državni proračun, u skladu s odredbama Zakona o proračunu.

Nadalje, nalaže u poslovnim knjigama osigurati podatke o sredstvima prikupljenim modulacijom, odnosno uštedama ostvarenim prema konačnom obračunu prava na potpore u cilju donošenja odluka o financiranju potpora u tekućoj godini od ostvarenih ušteda, u skladu s odredbama Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Državni ured za reviziju nalaže, vezano uz izvještaje Agencije o obavljanju poslova u okviru nacionalnih potpora, donijeti naputak o rokovima i obrascima, u skladu s odredbama Zakona o poljoprivredi te zaključiti sporazum kojim će se utvrditi obveze Agencije.

- Investicijska potpora

Rashodi za subvencije vezano uz aktivnost Investicijska potpore u poljoprivredi, u okviru programa Ruralni razvoj, planirani su u iznosu 310.000.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 696.496.748,00 kn, što je za 386.496.748,00 kn više od planiranih. Korisnicima potpora u 2011. je plaćeno 302.528.709,00 kn, što je u okviru osiguranih sredstva u državnom proračunu. Druge potpore u iznosu 393.968.038,00 kn nisu isplaćene iz državnog proračuna, s obzirom da im je dospijeće u 2012. i 2013. Pojedini korisnici su naplatili potraživanja za navedene potpore prije roka dospijeća putem poslovnih banaka u iznosu 236.695.373,00 kn, a drugima potpore u iznosu 157.272.665,00 kn trebaju biti isplaćene po dospijeću u 2012. i 2013.

Model kapitalnih ulaganja u poljoprivredi je pokrenut u ranijim godinama kao strateški program Vlade. Cilj programa je povećanje konkurentnosti i obujma domaće proizvodnje, osobito deficitarne proizvodnje u preradi voća, grožđa, mesa i mlijeka. Za prioritete su određeni restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje i podizanje višegodišnjih nasada, razvoj stočarstva i navodnjavanje. Vlada je odobrila Operativni program podizanja trajnih nasada, Operativni program razvoja povrćarstva i cvjećarstva, Operativni program razvitka svinjogojske i govedarske proizvodnje, te Operativni program potpore proizvodnji slavonskog kulena. Ministarstvo sudjeluje u sufinanciranju prihvatljivih troškova kapitalnih ulaganja u okviru navedenih programa prema odredbama Pravilnika o provedbi modela kapitalnih ulaganja u poljoprivredi i ribarstvu (Narodne novine 66/08 i 114/08) donesenog na temelju odredbi Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine 87/02, 117/03, 82/04, 12/05, 85/06, 141/06, 134/07 i 85/08). Podnositelj zahtjeva za potporu su pravne i fizičke osobe, nositelji komercijalnog poljoprivrednog gospodarstva, a najviši iznos investicijske potpore po korisniku u jednoj kalendarskoj godini je utvrđen u iznosu 3.500.000,00 kn.

Zahtjevi za potpore kapitalnim ulaganjima su se podnosili u ranijim godinama tijelima državne uprave na razini jedinica lokalne samouprave (Hrvatski stočarski centar i Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu), koja su davala mišljenja županijskim povjerenstvima o prihvatljivosti ulaganja.

Dokumentacija o izvršenim ulaganjima je dostavljana središnjem stručnom povjerenstvu koje je ranije djelovalo pri Ministarstvu, a od rujna 2009. djeluje pri Agenciji. Agencija vodi evidenciju kapitalnih ulaganja po županijama, programima i korisnicima. Obavlja administrativne provjere i utvrđuje visinu prihvatljivih troškova ulaganja prema kojima se određuje iznos potpore. Zahtjeve upućuje na razmatranje povjerenstvu koje predlaže ministru donošenje odluka o odobrenju i isplati investicijskih potpora. Plaćanje je obavljano uglavnom u roku 60 dana od stjecanja uvjeta za isplatu na račune korisnika, osim potpore u okviru Operativnog programa razvitka govedarstva za koje su sredstva doznačavana HBOR-u.

Pravilnikom o potpori kapitalnim ulaganjima u poljoprivredi (Narodne novine 140/09, 47/10, 61/10, 93/10 i 109/10) je omogućeno da se zahtjevi zaprimljeni do njegovog stupanja na snagu, rješavaju prema ranije važećem Pravilniku o provedbi modela kapitalnih ulaganja u poljoprivredi i ribarstvu iz 2008. Zbog velikog broja zahtjeva za investicijske potpore i nedostatka sredstava u državnom proračunu, u 2010. su korisnicima potpora dostavljene odluke o odobrenju i isplati potpora s dospijećem u 2012. u iznosu 320.807.942,00 kn i u 2013. u iznosu 73.160.097,00 kn (ukupno 393.968.039,00 kn). Korisnici su navedene potpore mogli naplatiti prije roka dospijeća uz plaćanje diskonta, od poslovnih banaka koje su s Ministarstvom zaključile ugovore o poslovnoj suradnji.

U razdoblju od 2008. do 2012. je odobreno 10 739 zahtjeva prema kojima su odobrene investicijske potpore u iznosu 1.426.154.091,00 kn. U ranijim godinama su iz državnog proračuna korisnicima isplaćene potpore u iznosu 729.657.343,00 kn, a u 2011. u iznosu 302.528.709,00 kn. Do konca 2011. iz državnog proračuna nisu isplaćene odobrene potpore u iznosu 393.968.039,00 kn. Pojedini korisnici navedenih potpora su u 2011. naplatili potpore u iznosu 236.695.374,00 kn putem poslovnih banaka prije roka dospijeća, te Ministarstvo ima obvezu prema bankama. Drugim korisnicima potpore trebaju biti isplaćene u iznosu 157.272.665,00 kn po dospijeću u 2012. i 2013.

Novim Pravilnikom o potpori za kapitalna ulaganja u poljoprivredi (Narodne novine 46/11 i 103/11) je utvrđeno da se pravo na potporu prema Pravilniku iz 2008. može ostvariti ukoliko se završe ulaganja i podnese zahtjev za potporu do konca studenoga 2012. Pravilnikom iz 2008. nije bila propisana obveza provođenja javnog natječaja, a pravilnicima iz 2009. i 2011. je utvrđeno da se prijave za potpore kapitalnim ulaganjima podnose na temelju javnog natječaja kojeg provodi Agencija. Potporu mogu ostvariti poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i obveznici poreza na dodanu vrijednost, a potpore se ne mogu dobiti za kupnju poljoprivrednog zemljišta.

Od 2007., za vrijeme primjene navedenih pravilnika vezanih uz odobravanje investicijskih potpora iz proračuna, kapitalna ulaganja u poljoprivredi mogla su se sufinancirati i sredstvima pomoći EU u okviru programa IPARD. Za razdoblje od 2007. do 2013., EU je odobrila provođenje programa pomoći IPARD koji je sastavni dio IPA programa, a odnosi se na njegovu V. komponentu, Ruralni razvoj. Programom upravlja Ministarstvo, Uprava za ruralni razvoj, a provodi ga Agencija. Korisnici potpora iz programa IPARD su obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti i pravne osobe.

Odobrene potpore se u pravilu sufinanciraju sredstvima pomoći programa IPARD u visini 75,0% i sredstvima državnog proračuna u visini 25,0%. Predviđeno je da se ugovaranje projekata u okviru programa završi u godini ulaska Republike Hrvatske u EU te da se pomoći isplaćuju do dvije godine nakon prestanka ugovaranja. Korištenje sredstava pomoći u iznosu 129.400.000 EUR, odobreno je u godišnjim iznosima u razdoblju od 2007. do 2011.

Prema pravilima, raspoređeni godišnji iznos treba utrošiti u roku tri godine, te je sredstva raspoređena za 2007. i 2008. u iznosu 51.100.000 EUR, trebalo utrošiti do konca 2011. Od raspoređenih sredstava za 2007. i 2008., do konca 2011. je iskorišteno 2.286.144,73 EUR, odnosno 4,5%. Za sredstva u iznosu 48.813.855,27 EUR (95,5% osiguranih sredstava iz programa IPARD) nakon 2011. prestalo je pravo korištenja. Iz programa IPARD je bilo moguće sufinancirati pojedina kapitalna ulaganja u poljoprivredi koja su sufinancirana sredstvima državnog proračuna prema naprijed navedenim pravilnicima. S obzirom da korisnici potpora moraju ispuniti znatno više uvjeta i specifičnih kriterija za korištenje sredstava pomoći EU, u odnosu na korištenje sredstava državnog proračuna, većinom su dostavljali zahtjeve za potpore iz državnog proračuna. Pri donošenju Pravilnika o provedbi modela kapitalnih ulaganja u poljoprivredi i ribarstvu u 2008., nisu razmotrene mogućnosti korištenja potpora za ulaganja predviđena programom IPARD. Navedeno postupanje je, između ostalih, i jedan od razloga što su sredstva iz programa IPARD, koja su bila raspoređena za 2007. i 2008., minimalno iskorištena.

Prema obrazloženju odgovorne osobe iz Uprave za ruralni razvoj, navedena Uprava od 2009. nije sudjelovala u izradi financijskog plana vezano uz investicijske potpore za kapitalna ulaganja i nije imala saznanja o broju podnesenih i odobrenih zahtjeva prema namjenama. Odredbama Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju je propisano da je za upravljanje i provedbu programa Ruralni razvoj, nadležno Ministarstvo.

Odredbama članka 9. Zakona o poljoprivredi je propisano da je za praćenje državne potpore i vođenje registra državne potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju, te državne potpore koja se financira iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležno Ministarstvo. Davatelji državne potpore su dužni na zahtjev Ministarstva dostaviti sve tražene podatke o korisnicima, te vrstama i intenzitetu potpora. Prema odredbi članka 7. Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju, način vođenja registra se uređuje pravilnikom koji je trebao donijeti ministar nadležan za poljoprivredu do konca listopada 2011. Do vremena obavljanja revizije (ožujak 2012.) pravilnik nije donesen. Za potpore koje isplaćuje Agencija, vodi se popis isplaćenih državnih potpora prema korisnicima i godinama isplate. Za potpore financirane iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nema jedinstvenih podataka.

Državni ured za reviziju predlaže uspostavu učinkovitog sustava mjera i aktivnosti vezano uz kapitalna ulaganja u okviru programa Ruralni razvoj, radi pravodobnog uključivanja u programe koji se financiraju iz sredstava pomoći EU.

Državni ured za reviziju nalaže donijeti pravilnik o načinu vođenja registra državne potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju te u suradnji s drugim nadležnim tijelima poduzeti potrebne aktivnosti za ustrojavanje navedenog registra.

- Inspekcijski nadzor nad korisnicima potpora

Inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (Narodne novine 92/10, 127/10, 124/11 i 50/12) obavlja poljoprivredna inspekcija Ministarstva.

U 2011., inspekcijskim nadzorom je obuhvaćeno 3 511 korisnika potpora izravnih plaćanja i investicijskih potpora, ostvarenih u iznosu 222.790.198,00 kn, što čini 6,4% ukupno isplaćenih potpora putem Agencije. Doneseno je 260 rješenja kojima je osporena zakonitost ostvarenih potpora u ukupnom iznosu 17.490.721,00 kn. Na temelju 196 rješenja, onemogućena je isplata potpora u iznosu 12.561.379,00 kn, jer nisu bili ispunjeni propisani uvjeti. Radi poduzimanja mjera odgovornosti, nadležnim prekršajnim sudovima je podneseno 146 optužnih prijedloga. Na temelju 64 rješenja dani su nalozi za povrat isplaćenih potpora u iznosu 4.929.342,00 kn, na poseban žiro račun Agencije. Nalog za povrat sredstava na račun Agencije nije u skladu s odredbama članka 59. Zakona o proračunu, kojima je propisano da proračunski korisnik mora zahtijevati povrat proračunskih sredstava u državni proračun, u slučaju da se naknadno utvrdi da je isplata iz proračuna izvršena nezakonito ili neopravdano.

Također, odredbama članka 3. Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju je propisano da je korisnik državne potpore dužan vratiti sredstva dobivena na temelju netočnih podataka ili ostvarena protivno propisanim uvjetima, na jedinstven račun državnog proračuna.

Državni ured za reviziju nalaže, rješenjima poljoprivredne inspekcije vezano uz osporene isplaćene potpore, zahtijevati povrat sredstava u državni proračun, u skladu s odredbama Zakona o proračunu i Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju.

- 2.2. *U očitovanju vezano uz nalaz da se konačni obračun prava na potpore obavlja u propisanom roku i pravodobno provođenje aktivnosti za povrat sredstava u državni proračun, te nalaz da se za više isplaćene potpore od utvrđenih konačnim obračunom za proizvodnu 2009. pribave podaci od Agencije o poduzetim mjerama naplate i izvršenim povratima sredstava u državni proračun u skladu s odredbama Zakona o proračunu, navodi da je stupanjem na snagu Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju, prema kojem se uvelo jedinstveno plaćanje po površini za proizvodnu godinu (primijenjeno za proizvodnu 2009.), ukinuta pojedinačna potpora za kulture jesenske sjetve, te kulture proljetne sjetve. Sve kulture koje se potiču objedinjene su u jedinstveni zahtjev po površini. U razdoblju kada su sjetve bile razdvojene, isplata jesenskih kultura bila je provedena u jednoj proračunskoj godini, a isplata proljetnih kultura u drugoj proračunskoj godini. Isplata potpora obavljala se u visini koju je Ministarstvo propisalo Odlukom o utvrđivanju iznosa za provedbu modela i programa državne potpore u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, te maksimalno poticanih količina pojedinih proizvodnji u proračunskoj godini.*

Nadalje, vezano uz nalaz da se u poslovnim knjigama osiguraju podaci o sredstvima prikupljenim modulacijom, odnosno uštedama ostvarenim prema konačnom obračunu prava na potpore u cilju donošenja odluka o financiranju potpora u tekućoj godini, obrazlaže da se modulacija za proizvodnu 2009. i 2010. ispravno mogla provesti tek nakon obavljenih svih isplata.

Isplate po pojedinoj proizvodnoj godini završene su krajem sljedeće proračunske godine. Za proizvodnu 2009. koncem 2010., a za proizvodnu 2010. koncem 2011. Prema navedenom, konačni obračun, umanjena (modulacija) je izvršen za proizvodnu 2009. početkom 2011., a za proizvodnu 2010. početkom 2012. Na temelju obavljenog obračuna izdani su dokumenti: za 2009. Obavijest o umanjenju isplata izravnih plaćanja (modulacija) za proizvodnu 2009. u travnju 2011., a za 2010. u ožujku 2012. Navedeni dokumenti su podloga za knjiženje modulacije za pojedine proizvodne godine. Prema uputi Ministarstva, Agencija umanjuje obračunane iznose modulacije od sljedećih odobrenih isplata za izravna plaćanja, te se na taj način osigurava da državni proračun ne bude oštećen.

Vezano uz izvještaje Agencije o obavljanju poslova u okviru nacionalnih potpora navodi da će Ministarstvo poljoprivrede donijeti napatuk o rokovima i obrascima koje Agencija treba dostavljati, u skladu s odredbama Zakona o poljoprivredi.

Vezano uz kapitalna ulaganja i prijedlog da se uspostavi učinkovit sustav mjera i aktivnosti u okviru programa Ruralni razvoj, radi pravodobnog uključivanja u programe koji se financiraju iz sredstava pomoći EU, obrazlaže da je osnovano novo povjerenstvo za kapitalna ulaganja s ciljem da se u cijelosti obrade podneseni zahtjevi za kapitalna ulaganja, kako bi se osigurala potrebna proračunska sredstva za preuzete obveze. Procijenjeno je da ima neobrađenih zahtjeva približno 500, uz napomenu da ukoliko pojedini zahtjevi budu odbijeni, korisnici ostvaruju pravo na prigovor koji može biti riješen i pozitivno, što može dovesti do stvaranja novih financijskih obveza u narednom razdoblju.

Vezano uz nalaz da se pravilnikom propiše način vođenja registra državne potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju, te da se u suradnji s drugim nadležnom tijelima poduzmu potrebne aktivnosti za ustrojavanje navedenog registra, navodi da se s aktivnostima započelo. Na temelju odredbi članka 7. stavka 2. Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju, donesen je Pravilnik o načinu prijavljivanja i izvještavanja o državnim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvoju (Narodne novine 76/11). Uslijed kadrovske nepopunjenosti, kao objektivno najvećeg problema, nije se moglo pristupiti potrebnim aktivnostima za operacionalizaciju i provedbu navedenog Pravilnika, odnosno funkcionalnu uspostavu Registra državnih potpora.

Vezano uz osporene isplaćene potpore i nalaz da se rješenjima poljoprivredne inspekcije zahtjeva povrat sredstava u državni proračun u skladu s odredbama Zakona o proračunu i Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju, navodi da je povratom sredstava na poseban račun Agencije osigurano lakše praćenje izvršenih povrata, s obzirom da korisnici obavljaju povrat djelomičnih iznosa duga bez posebne oznake kojom bi se uplata povrata mogla vezati uz određeno inspekcijsko rješenje. Sve uplate povrata na temelju izdanih rješenja o povratu, Agencija sa svog računa uplaćuje na račun državnog proračuna. Istovremeno je u pripremi Memorandum o razumijevanju između Ministarstva financija, Ministarstva poljoprivrede i Agencije, koji propisuje da se povrat duga od strane korisnika obavlja izravno na račun državnog proračuna, s oznakom, na temelju koje će se definirati izvršeni povrat. Memorandum se priprema za provedbu EU poljoprivrednih fondova, uz napomenu da će se isti princip primjenjivati i za nacionalna plaćanja.

3. Drugi rashodi i izdaci

3.1. Svi drugi rashodi i izdaci, osim subvencija, su ostvareni u iznosu 841.835.910,00 kn i čine 17,4% ukupno ostvarenih rashoda i izdataka Ministarstva. Uočene nepravilnosti u okviru drugih rashoda i izdataka se odnose na rashode za intelektualne i osobne usluge, te rashode aktivnosti Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu.

- Rashodi za intelektualne i osobne usluge

Rashodi za intelektualne i osobne usluge, financirani iz sredstava državnog proračuna su ostvareni u okviru aktivnosti Administracija i upravljanje u iznosu 5.840.058,00 kn. Vrijednosno najznačajniji rashodi se odnose na naknade izvršiteljima usluga na temelju ugovora o djelu u iznosu 4.738.002,00 kn. Tijekom 2011., poslove na temelju ugovora o djelu u okviru navedene aktivnosti je obavljalo 67 vanjskih suradnika. Najveći dio poslova se odnosio na poslove iz redovne djelatnosti Ministarstva, koji su obavljani neprekidno u razdoblju dužem od jedne godine, a ugovori o djelu su s izvršiteljima usluga produljivani mjesečno ili tromjesečno. Osim redovitih poslova, ugovori o djelu su zaključeni s izvršiteljima usluga i za obavljanje jednokratnih i povremenih poslova. Odredbama članka 62. Zakona o državnim službenicima (Narodne novine 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 49/11 i 150/11) je propisano da se pojedini poslovi koji se obavljaju u državnom tijelu, osim poslova koje obavljaju državni službenici iz članka 3. stavka 2. navedenog Zakona, na temelju ugovora o djelu mogu povjeriti pružateljima stručnih usluga izvan državne službe. Također je propisano da izdaci za pružatelje usluga na temelju ugovora o djelu ne smiju prelaziti 2,0% ukupnog iznosa sredstava za osnovne plaće s doprinosima osiguranih u tekućoj godini za to tijelo. Rashodi za plaće za redovan rad zaposlenika s doprinosima su planirani u iznosu 107.956.861,00 kn, a rashodi na temelju ugovora o djelu su ostvareni u iznosu 4.738.002,00 kn ili 4,4% sredstava osiguranih za osnovne plaće i doprinose zaposlenika za 2011., te su veći od propisanog iznosa. U 2010. navedeni rashodi su iznosili 4,3% sredstava osiguranih za osnovne plaće i doprinose zaposlenika Ministarstva.

Državni ured za reviziju nalaže vezano uz zaključivanje ugovora o djelu postupati u skladu s odredbama Zakona o državnim službenicima.

- Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu

U okviru programa Ribarstvo su ostvareni rashodi za kapitalne pomoći vezano za aktivnost Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu u iznosu 8.000.000,00 kn. U lipnju 2011., Vlada je donijela Odluku kojom se u okviru navedene aktivnosti trebaju osigurati sredstva pomoći za sufinanciranje izgradnje ribarske luke Komiža. U skladu s navedenom Odlukom, zaključen je ugovor s Lučkom upravom iz Splita, kojim je utvrđen način plaćanja i kontrola dodijeljenih sredstava. Ugovoreno je dostavljanje zahtjeva za isplatu sredstava nakon ispostavljanja obračunskih situacija prema dinamici izgradnje i dospijeću obveza, te su utvrđeni podaci koje moraju sadržavati zahtjevi za isplatu proračunskih sredstava. Navedene odredbe su izmijenjene dodatkom ugovora iz listopada 2011., na način da se zahtjev za isplatu sredstava ne mora dokumentirati, nego je ugovoreno dostavljanje izvještaja o izvršenim plaćanjima, vezano uz realizaciju navedenog projekta.

Dostavljanje izvještaja o namjenskom utrošku sredstava je ugovoreno za početak srpnja 2012. Početkom prosinca 2011. nalogom ravnatelja Uprave ribarstva, lučkoj upravi su doznačena sredstva u iznosu 8.000.000,00 kn. Lučka uprava nije dostavila dokumentaciju o obavljenim radovima i uslugama s obzirom da dokumentaciju prema dodatku ugovoru treba dostaviti s konačnim izvještajem.

Odredbama članka 54. Zakona o proračunu je propisano da se svaki rashod i izdatak iz proračuna mora temeljiti na vjerodostojnoj knjigovodstvenoj ispravi kojom se dokazuje obveza plaćanja.

Državni ured za reviziju nalaže za svaki rashod i izdatak iz proračuna pribaviti vjerodostojnu ispravu kojom se dokazuje da su sredstva utrošena za predviđene namjene u skladu s odredbama Zakona o proračunu.

- 3.2. *U očitovanju na nalaz vezan uz zaključivanje ugovora o djelu Ministarstvo obrazlaže da se radi o ugovorima o privremenom zapošljavanju na kraće vrijeme, zbog nemogućnosti popunjavanja određenih radnih mjesta, a koja su bitna za cjelokupno funkcioniranje ministarstva (poslovi tajnice pomoćnika ministra, vozača, te poslovi vezani uz urudžbiranje). Nadalje navodi da je u 2012. raskinut 31 ugovor o djelu.*

Vezano uz nalaz da za svaki rashod i izdatak iz proračuna treba pribaviti vjerodostojnu ispravu kojom se dokazuje da su sredstva utrošena za predviđene namjene, obrazlaže da su sredstva pomoći isplaćena namjenski za sufinanciranje izgradnje ribarske luke Komiža. Nadalje, radi se o financiranju značajnog kapitalnog projekta, te Lučka uprava u Splitu za financiranje radova za koje su predviđena sredstva pomoći, treba provesti postupke javne nabave za čiju je provedbu potrebno više mjeseci, pri čemu su za radove poznati okvirni financijski iznosi. Također, ukazuje na činjenicu da Lučka uprava ne raspolaže financijskim sredstvima koja su potrebna za plaćanja predujmom, a Ministarstvo je sredstva isplatilo za utvrđene namjene i određene radove. Uzimajući u obzir ozbiljnost navedenog projekta te da je provedbene aktivnosti prihvatila i odradila lokalna i regionalna samouprava i Lučka uprava, Ministarstvo je uvjeren da će odredbe ugovora biti ispoštovane u cijelosti do predviđenog roka, uz dostavljanje ugovorene dokumentacije (izvješća o obavljenim aktivnostima i radovima).

4. Koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta
- 4.1. Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 152/08, 21/10 i 63/11) je uređena zaštita, korištenje i promjena namjene poljoprivrednog zemljišta, raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske, promet privatnog poljoprivrednog zemljišta i inspekcijski nadzor, te osnivanje Agencije za poljoprivredno zemljište. Na temelju Zakona doneseni su Pravilnik o dokumentaciji potrebnoj za donošenje programa Raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine 20/09), te Pravilnik o početnoj cijeni poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske na natječaju za prodaju i zakup, početnoj visini naknade na natječaju za dugogodišnji zakup i koncesiju za ribnjake (Narodne novine 40/09, 78/10 i 52/11), te Pravilnik o dokumentaciji potrebnoj za raspisivanje natječaja za prodaju, zakup i dugogodišnji zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i koncesiju za ribnjake (Narodne novine 45/09).

Također donesen je Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih od prodaje, zakupa, dugogodišnjeg zakupa poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske i koncesije za ribnjake (Narodne novine 45/09).

Prije stupanja na snagu navedenih propisa, za davanje zemljišta u dugogodišnji zakup, odnosno koncesiju, jedinice lokalne samouprave su bile izuzete iz postupka, jer je odluke o raspisivanju javnog natječaja za davanje koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, donosila Vlada na prijedlog Ministarstva. Natječajni postupak je provodilo povjerenstvo, koje je i predlagalo Vladi donošenje odluke o koncesiji za korištenje poljoprivrednog zemljišta.

Zakonom o koncesijama (Narodne novine 125/08) su uređeni postupci davanja koncesije, prestanak koncesije, pravna zaštita u postupcima davanja i prestanka koncesije, te druga pitanja u vezi s koncesijama. Raspored prihoda od prodaje, zakupa i dugogodišnjeg zakupa poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, propisan je odredbama članka 74. Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Odredbama članka 75. navedenog Zakona, je propisano da evidencije o naplati zakupnine za dugogodišnji zakup zemljišta vodi Ministarstvo.

Prema odredbama članka 41. Zakona o koncesijama, davatelj koncesije je dužan kontinuirano nadzirati rad koncesionara i izvršenje njegovih obveza iz ugovora o koncesiji, te redovito pratiti izvršavanje svih uplata u skladu s ugovorom o koncesiji. Za slučaj neplaćanja naknade za koncesiju, davatelj koncesije je dužan poduzeti sve mjere nadzora i prisilne naplate, te druge pravne radnje u skladu s odredbama ugovora o koncesiji. Dužan je provoditi nadzor na način da najmanje jedanput godišnje od koncesionara zatraži posebne periodične izvještaje o njegovom radu i korištenju koncesije.

Registar koncesija (dalje u tekstu: Registar) je u nadležnosti Ministarstva financija, a sve operativne poslove vezano uz Registar obavlja Financijska agencija, koja raspolaže podacima o izvršenim uplatama, po svim koncesijskim naknadama i obveznicima na razini Republike Hrvatske. U Registru koncesija se evidentiraju podaci iz ugovora o koncesiji i iz druge dokumentacije propisane odredbama Pravilnika o ustroju i vođenju Registra koncesija (Narodne novine 9/09). Upisom u Registar, svaki ugovor o koncesiji dobiva svoj identifikacijski broj (ID) prema kojem se prati izvršenje ugovornih obveza. Ministarstvo vodi pomoćne evidencije o zaključenim ugovorima prema lokaciji zemljišta i dodijeljenoj površini, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, nazivu koncesionara, datumu početka i isteka koncesije, godišnjem i ukupno ugovorenom iznosu koncesijske naknade, te dostavljenim preslikama o izvršenim uplatama naknade za koncesije. Registar koncesija omogućava pregled pojedinačnih uplata po obveznicima (koncesionarima) prema dodijeljenom ID broju. Podaci iz Registra ne odgovaraju podacima Ministarstva, jer je za pojedine ugovore dodijeljeno više ID brojeva ili u pozivu na broj uplate nije točno upisan identifikacijski broj uplatnog računa. Početkom rujna 2011., u skladu s odredbama članka 4. Pravilnika o ustroju i vođenju Registra koncesija, Ministarstvu financija je radi usuglašavanja dostavljena specifikacija prema ugovorima i ID brojevima o iznosu ukupno utvrđene obveze i izvršenih plaćanja koncesijske naknade od dana zaključenja ugovora do dana popunjavanja propisanog obrasca.

Prema podacima Odjela za provedbu raspolaganja i nadzora nad raspolaganjem poljoprivrednim zemljištem, do konca 2009. zaključena su 152 ugovora o koncesiji poljoprivrednog zemljišta sa 116 fizičkih i pravnih osoba. Ukupna vrijednost koncesijske naknade, za razdoblje od 1999. do 2047., ugovorena je u iznosu 779.861.429,00 kn.

Prema zaključenim ugovorima, vrijednost koncesijske naknade za 2011. iznosi 26.040.662,00 kn. Potraživanja za koncesijske naknade se ne evidentiraju u glavnoj knjizi, nego samo u pomoćnim evidencijama.

Prema pomoćnim evidencijama, dospjela nenaplaćena potraživanja za koncesijsku naknadu koncem 2011. su iznosila 1.822.857,00 kn.

Državni ured za reviziju nalaže potraživanja za koncesijske naknade, odnosno zakupnine za dugogodišnji zakup poljoprivrednog zemljišta evidentirati u glavnoj knjizi, u cilju iskazivanja objektivne i realne slike financijskog položaja i poslovanja Ministarstva.

- 4.2. *U očitovanju na nalaz vezan uz evidentiranje u glavnoj knjizi potraživanja za koncesijske naknade, odnosno zakupnine za dugogodišnji zakup poljoprivrednog zemljišta, navodi da je u izradi novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu prema kojem se sredstva ostvarena od raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države raspoređuju u jednakim omjerima kao prihod Agencije za poljoprivredno zemljište i prihod jedinica lokalne samouprave. Poslove oko raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, te vođenje evidencija o naplati prihoda u cijelosti preuzima Agencija za poljoprivredno zemljište. S obzirom na navedeno Agencija za poljoprivredno zemljište u obvezi je voditi potraživanja od koncesija i dugogodišnjeg zakupa prema danom nalogu Državnog ureda za reviziju.*

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Ministarstva za 2011. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:

- Revizijom obavljenom za 2010., dani su nalozi i preporuke koje se odnose na konačan rok za obračun prava na potpore vezano iz izravna plaćanja, rashode za ugovore o djelu i usluge održavanja poslovnog prostora. Revizijom za 2011. je utvrđeno da navedene nepravilnosti nisu otklonjene.
- U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima nisu evidentirana potraživanja od korisnika potpora u iznosu 113.334.396,00 kn koja se odnose na potraživanja od korisnika prava na potpore prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009. u iznosu 3.345.196,00 kn i proizvodnu 2010. u iznosu 105.059.858,00 kn, te potraživanja za povrat nepripadno isplaćenih potpora prema rješenjima poljoprivredne inspekcije u iznosu 4.929.342,00 kn.

Nabava poslovne zgrade putem financijskog najma, evidentirana je u poslovnim knjigama u okviru imovine u pripremi, te u okviru rashoda za nabavu građevinskih objekata u iznosu 49.763.538,00 kn. U okviru imovine u pripremi, nije evidentiran dio objekta u najmu koji je do lipnja 2011. platilo Ministarstvo u okviru iznosa od 2.212.532,42 EUR, te dio koji je platilo Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva u okviru dva obroka u 2009. u iznosu 180.562,90 EUR. Nadalje, iskazane obveze koncem 2011. u iznosu 29.986.116,00 kn, za glavnice prema dodatku ugovora za financijski najam vezano uz kupnju poslovne zgrade nisu realno iskazane, s obzirom da stanje neotplaćene glavnice najma iznosi 6.178.935,67 EUR, protuvrijednost 46.342.017,00 kn. (točka 1. Nalaza)

- Prema propisima o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju, prava na izravna plaćanja, koja na razini proizvodne godine prelaze 100.000,00 kn, trebalo je umanjivati po provedenoj modulaciji po stopi 8,0%, a prava iznad 2.160.000,00 kn, po dodatnoj stopi 4,0%. Konačni obračun prava na potpore za proizvodnu 2010. je obavljen početkom 2012., te nije obavljen u propisanom roku, do konca lipnja 2011. Prema navedenom obračunu, korisnici potpora trebaju vratiti 105.059.858,00 kn. S obzirom da konačan obračun prava nije obavljen u propisanom roku, od ostvarenih ušteda nisu mogle biti financirane potpore u 2011.

Radi ostvarenja ciljeva poljoprivredne politike, provode se mjere tržišno cjenovne politike, politike ruralnog razvoja i mjere zemljišne politike. Operativna provedba mjera tržišno - cjenovne politike i ruralnog razvoja je prenesena u nadležnost Agencije. S Agencijom nije zaključen sporazum o dostavljanju izvješća o provedbi poslova vezano uz nacionalne potpore, te Ministarstvo ne raspolaže pravodobno s podacima potrebnim za upravljanje imovinom, odnosno potraživanjima i obvezama u cilju zakonitog, namjenskog i svrhovitog korištenja proračunskih sredstava.

U okviru programa Ruralni razvoj, putem investicijske potpore se sufinanciraju prihvatljivi troškovi kapitalnih ulaganja u poljoprivredi. Od rujna 2009. operativna provedba kapitalnih ulaganja kao strateškog programa Vlade je povjerena Agenciji, a Uprava za ruralni razvoj, ustrojstvena upravna organizacija Ministarstva je nadležna za upravljanje i provedbu programa. U razdoblju od 2008. do 2012. je odobreno 10 739 zahtjeva za isplatu investicijske potpore u iznosu 1.426.154.091,00 kn. Nadležna Uprava nije raspolagala s informacijama o broju podnesenih i odobrenih zahtjeva prema namjenama i izvršenim ulaganjima, jer nije uspostavljen učinkovit sustav praćenja postojećih provedbenih mjera kako bi se pojedina kapitalna ulaganja uključila u mjere sufinancirane iz sredstava pomoći EU iz programa IPARD. S obzirom da korisnici potpora moraju ispuniti znatno više uvjeta i specifičnih kriterija za korištenje sredstava pomoći EU u odnosu na korištenje sredstva iz državnog proračuna, većinom su dostavljani zahtjevi za potpore iz državnog proračuna. Sredstava pomoći iz programa IPARD su iskorištena u iznosu 2.286.144,73 EUR ili 4,5% od raspoloživog iznosa 51.100.000 EUR za 2007. i 2008.

Ministarstvo je nadležno za praćenje državne potpore i vođenje Registra državne potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju, državne potpore koja se financira iz proračuna i potpore koja se financira iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Agencija vodi popis isplaćenih državnih potpora prema korisnicima i godinama isplate, a za potpore financirane iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nema jedinstvenih podataka. Aktivnosti na uspostavi Registra državne potpore nisu započete. Do konca listopada 2011. ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja je trebao donijeti pravilnik koji treba propisati način vođenja Registra, a što nije učinjeno.

Prema rješenjima poljoprivredne inspekcije, dani su nalozi za povrat nepripadno isplaćenih potpora na račun Agencije u iznosu 4.929.342,00 kn, a trebalo je na račun državnog proračuna. (točka 2. Nalaza)

- Rashodi za plaće za redovan rad s doprinosima zaposlenika Ministarstva su planirani u iznosu 107.956.861,00 kn, a rashodi za naknade izvršiteljima usluga na temelju ugovora o djelu su ostvareni u iznosu 4.738.002,00 kn i čine 4,4% ukupnog iznosa sredstava osiguranih za bruto plaće zaposlenika u 2011. Propisano je da visina izdataka za pružatelje usluga na temelju ugovora o djelu ne smije prelaziti 2,0% ukupnog iznosa sredstava za osnovne plaće s doprinosima osiguranih u tekućoj godini državnim proračunom za određeno državno tijelo.

U okviru programa Ribarstvo, vezano uz aktivnost Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu, doznačena su sredstva kapitalne pomoći Lučkoj upravi u Splitu u iznosu 8.000.000,00 kn. Lučka uprava nije dostavila dokumentaciju o obavljenim radovima i uslugama s obzirom da prema dodatku ugovora, dokumentaciju treba dostaviti s konačnim izvještajem početkom srpnja 2012. Zbog navedenog, kod isplate sredstava nije priložena vjerodostojna dokumentacija kojom se dokazuje da su sredstva utrošena za predviđene namjene. (točka 3. Nalaza)

- Prema propisima o poljoprivrednom zemljištu evidencije o naplati zakupnine za dugogodišnji zakup zemljišta vodi Ministarstvo. U pomoćnim evidencijama vode se potraživanja od korisnika poljoprivrednog zemljišta danog u dugogodišnji zakup, odnosno koncesiju. Koncem 2011., dospjela nenaplaćena potraživanja za koncesijsku naknadu su iznosila 1.822.857,00 kn. Navedena potraživanja nisu evidentirana u glavnoj knjizi i iskazana u bilanci koncem 2011. (točka 4. Nalaza)

4. Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove u području poljoprivrede, ribarstva, ruralnog razvoja, gospodarenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, poljoprivredne politike, tržišnih i strukturnih potpora u poljoprivredi, prehrambene i duhanske industrije, te veterinarstva. Koordinira i usklađuje hrvatsku poljoprivrednu politiku i politiku ruralnog razvoja s odgovarajućim politikama EU, provodi projekte iz predpristupnih programa EU i drugih oblika međunarodne pomoći. U prosincu 2011. se djelokrug rada Ministarstva proširio na upravne i druge poslove iz područja šumarstva i lovstva, te upravljanja vodama i vodno - gospodarskim sustavom koji su bili ranije u nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Koncem 2011. u Ministarstvu je bilo 960 zaposlenika, od čega je 177 zaposlenika preuzeto iz Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Do 23. prosinca 2011., zakonski predstavnik Ministarstva je bio Petar Čobanković, a od 23. prosinca 2011., zakonski predstavnik Ministarstva poljoprivrede je Tihomir Jakovina.

U 2011. su ostvareni ukupni prihodi i primici u iznosu 4.517.944.079,00 kn, a rashodi i izdaci u iznosu 4.831.837.196,00 kn, te je ostvaren manjak prihoda i primitaka u iznosu 313.893.117,00 kn. Preneseni višak prihoda iz prethodne godine je iznosio 154.854.181,00 kn, te manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju iznosi 159.038.936,00 kn. Od ukupno ostvarenih prihoda i primitaka u iznosu 4.517.944.079,00 kn, vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna u iznosu 4.118.651.473,00 kn. U okviru ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u iznosu 4.831.837.196,00 kn, vrijednosno najznačajniji su rashodi za subvencije u iznosu 3.990.001.286,00 kn i čine 82,6% ukupno ostvarenih rashoda i izdataka.

Vrijednosno značajniji rashodi za subvencije su ostvarene u okviru programa Poljoprivreda za aktivnost Poticanje poljoprivredne proizvodnje u iznosu 3.015.937.923,00 kn i programa Ruralni razvoj za investicijske potpore u iznosu 696.496.748,00 kn. Koncem 2011., vrijednost imovine, odnosno obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 1.093.501.509,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom 2011. vrijednost ukupne imovine, kao i obveza i vlastitih izvora povećana je za 631.210.600,00 kn.

U okviru imovine, financijska imovina je povećana za 510.193.770,00 kn, na što je utjecalo preuzimanje poslova iz djelokruga Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Vrijednosno značajnije povećanje je iskazano u okviru novčanih sredstava i potraživanja za dane zajmove. Obveze su povećane za 584.803.987,00 kn zbog iskazivanja obveza za subvencije i obveza prema poslovnim bankama za provedeni faktoring koje dospijevaju u 2012. i 2013.

Ministarstvo je za 2011. donijelo plan nabave, a ukupna planirana vrijednost javne nabave iznosi 44.446.827,00 kn. U izvješću o javnoj nabavi u 2011. je evidentirano 28 ugovora o javnoj nabavi u vrijednosti 15.546.961,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost. Na otvorene postupke javne nabave roba, radova i usluga se odnose 23 zaključena ugovora u vrijednosti 14.047.945,00 kn, a na pregovaračke postupke javne nabave bez prethodne objave se odnosi pet zaključenih ugovora u vrijednosti 1.499.016,00 kn. Nabava roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti do 70.000,00 kn je iznosila ukupno 6.098.858,00 kn. Na temelju odredbi o izuzeću od primjene Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 110/07, 125/08 i 90/11) je zaključen jedan ugovor o nabavi u vrijednosti 1.865.000,00 kn, a 26 godišnjih ugovora o nabavi u vrijednosti 9.099.406,00 kn je zaključeno na temelju okvirnih sporazuma. Postupci javne nabave, roba, usluga i radova obuhvaćeni revizijom su obavljani uz primjenu odredbi Zakona o javnoj nabavi. S obzirom da su usluge održavanja i servisiranja vozila nabavna kategorija središnje javne nabave, a Ured za središnju javnu nabavu nije do konca 2011. proveo postupak javne nabave, usluge su nabavljene od ovlaštenih servisera izravno, putem narudžbenica u vrijednosti 883.702,00 kn.

Nepravilnosti i propusti utvrđeni revizijom za 2011., koji se odnose na poslovne knjige i financijske izvještaje vezano uz evidentiranje i iskazivanje imovine, rashode za subvencije, rashode za intelektualne i osobne usluge, rashode aktivnosti Održivi razvitak područja i zajednica koje ovise o ribarstvu, te koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta su utjecali na izražavanje uvjetnog mišljenja.